

primește abonamente D. C. Pascu, Str. Lipscani 35
Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.
Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Cursul de limba română în școlile noastre se desfășura și introdus, propriu vorbind, abia de câțiva ani. Până la 1875 limba română era prescriasă în program să se facă paralel cu limba latină de către profesorul de limba latină. De fapt însă profesorul de latină se ocupa mai în totdeauna numai cu limba latină și negliga cu totul studiul limbii române. Abia la 1875 ministrul Maiorescu face primul pas pentru separarea studiului limbii române de catedra de latină. Ideea a fost atacată la timp; ministrii care s-au succedat, începând cu dl Chișu, au săturat în această idee și astăzi în fiecare școală secundară există o catedră specială pentru limba română. Curs din nou introdus, fără suficiente pregătiri, studiul limbii române a trebuit să întîmpine la început greutăți mari. Mai ales lipsa de manuale didactice a fost viu simțită. În 1875 nu exista nici măcar o carte de lectură potrivită cu exigențele școlilor secundare; a trebuit să se recurgă la cartea de citire a lui Pumnul din Bucovina, singura care exista. De atunci încolo pleiada de tineri profesori de limba română, siliti să taie brăda pe acest teren nou, au

se va întemnița numai atunci, când legislația și guvernul se vor reînnoși deplin și cu deservire la principiile echității, dreptății și frăției, după care s'a creat legea naționalității și s'a aplicat la început. O asemenea reînnoșare și perseverență pe această basă legală, adevărată că este condiționată de abandonarea cu deservire a sistemului sovietic predilect, despre care politicienii serioși nu se pot îndoi că este stricțios, ba hotărât periculos. Ungaria este un stat politicește unitar însă naționalist-poliglot.

De acest fapt trebuie să se țină cont și în legislație și administrație. Aceasta ar fi pentru Ungaria, ba peste tot pentru monarhia Habsburgică, o binecuvântare nepusă. Prin aceasta pacea internă a țării s'ar asigura în mod deosebit și totodată s'ar ridică mult puterea și capabilitatea de acțiune a monarhiei în afară. Căci nu trebuie uitat nici-o dată: Cestiunea naționalităților formează și acum ca și mai înainte, călcăiul lui Achi în acest imperiu.

Declarația universitarilor români din Cluj.

Din Cluj primim următoarea scrisoare:

Onorată Redacțiune!

Diarele maghiare atât cele din Cluj cât și cele din Budapesta, de un timp încoace nu încetă a aduce la adresa tinerimii române din Ungaria, dar mai ales a celei din Cluj, cele mai revoltătoare calumнії scriind, că „Replica” e dată în numele tinerilor universitari români din Viena, Graz, Budapesta și Cluj s'a dat și redactat fără scirea, învoala și fără concursul tinerimii universitare române din Cluj.

Acasta este o afirmațiune, care indignă până la adfăncul sufletului pe fiecare din cei 58 tineri universitari din Cluj, care cu o înafășare admirabilă deamă de cauza sfântă susținută, s'a învoit în scris a-și da concursul lor la redactarea acesteia.

Drept aceea căutând la iubirea d-voastră de adevăr, căutând la împrieturarea, că țineți la buna reputație a tinerimii române din Cluj, înii sau voia a vă trimite spre publicare următoarea

Declarațiune.

Tinerimea română universitară din Cluj consfide de chemarea sa, încă la începutul anului școlastic trecut cu o înafășare care ar pute pune în respect și pe cel mai aprig sovietist, a luat spre cunoștință și a hotărât a se alătura la mișcarea fraților din Viena, Graz și Budapesta; cinci-deci și opt tineri români universitari din Cluj și-au dat în scris învoirea și promisiunea de a concurge la redactarea amintitei „Replice”, care pe baza acestei declarațiuni de aderență s'a dat și în numele tinerilor români universitari din Cluj. Nu numai atât, ci a luat parte activă la redactarea acesteia, parte prin comitetul ales de întreaga tinerime spre acest scop — a cărui deosebită meară a fost culegerea de date referitoare la cestiunea română din Ungaria — parte prin delegatul acestui comitet trimis la comitetul central de redigiere.

Și le-am făcut noi toate aceste pe față, din propriul îndemn, neagrăiți, neîmbărbătați nici constrinși de nime, — nu prăcum o face aceasta pretinsul comitet de redigiere al „Protestului” — le-am făcut în conștiința dreptății cauzei și în firma convingere, că ce am făcut, am făcut pentru binele și în interesul bine priceput al patriei noastre comune.

Ce privește „Protestul” e dat contra „Replicei”, cu cea mai mare indignație respingem chiar și umbra suspiciunii, că tinerimea română din Cluj ar avea parte în acela; acela este fructul „savantului patriot” din loc sub firma unui discipul de al lui, a cărui stare tristă și nimicnicie sufletească prin aruncarea unei coji uscate o folosește spre scopurile sale josnice, trădătoare de neam și a unui care nu există, — căci tiner universitar român cu numele Moldovan István, după-cum o indică aceasta și Almanahul universității, în Cluj nu este.*)

Noi primim cu capul ridicat și cu conștiința liniștită la cele comise, căci sîntem în firma convingere, că a lupta pentru o cauză sfântă și dreaptă pe față, în cadrele: legii este un lucru nobil, pe care în sublimitatea lui unul sau doi Efialți nu pot a-l mînji cu mîna lor sacrilegă.

Armele noastre sînt: iubirea de neam și patrie, care ne însufleșesc, — conștiința dreptății cauzei, care ne încurajează și speranța în Dumnezeu, față cu care armele josnice ale contrariilor nostri trebuie să se sfărîme.

În numele și din încredințarea comitetului pentru redigierea „Replicei” ales de tinerimea română din Cluj:

Iuliu Maniu,

sud. jur. membru în comitet.

Acastă declarație a bravei noastre tinerimi din Cluj adreșează și demască cu deservire uneltirile nerușinate cu „Protestul” simbrășului maghiar Moldovan Gergely.

Lupta confesională în Ungaria.

Era de prevădută că cele petrecute cu ocaziunea jubileului calvinului Ti-za vor afla un răspuns aspru din partea catolicilor. Situația e atât de serioasă încât însuși primatul Ungariei a trebuit să iee cuvîntul.

Eată pastorală primatului:

Iubiți frați! Sînt informat din mai multe părți, că sînteți foarte indignați din cauza întemplierilor din zilele trecute, atât de ofensătoare pentru biserica noastră.

Recunosc și simt, iubiți frați, că trăim vremuri grele.

Dar tocmai în timpuri critice este necesar, ca turma să privească la păstorul ei, să asculte de cuvîntul lui. De aceea mă adresez cu frățescă iubire către voi.

Avem cauze a ne îngrijii de soarta bisericii noastre?

Nu.

*) Va să zică individul Moldovan Gergely nu se rușinează a înșela lumea, făcîndu-o să creadă că neorocitul sau face parte din universitari din Cluj! Red. „Tribuna”.

Nu ne sună oare cuvintele Domnului: „Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi non praevalent adversus eam”.

(Tu ești Petre stîncă, și pe această stîncă ridic eu stînta mea biserică mamă și nici porțile iadului nu se vor înstăpîni pe dînsa.)

Biserica noastră clădită pe stînta puternică sînt două mii de ani de când e așezată cu toate armele materiale și spirituale, stă însă și azi tare, glorioasă, și are să stea pînă la sfîrșitul lumii.

Dacă Domnul ar fi lăsat biserica sa în grija statului roman, cel mai puternic ce a existat vreodată, ce s'ar fi ales oare din biserică sa? S'ar fi prăbușit demult, deodată cu puternicul stat roman.

Sfînta noastră biserică nu o susțin nici puteri externe nici interne, nu oameni, nu noi, servitorii ei slabi, nu statele, ci însuși D-zeu.

Acasta e credința noastră! Acasta e puterea noastră!

Deus est fortitudo mea, quem timebo?

Nu am deci grija bisericii mele. Sînt îngrijită însă pentru națiunea mea, pentru a cărei vecinicie existență nu s'a dat făgăduință dumnezească.

Ei D-zeu nu i-a dat decât acest pămînt, unde trebuie să trăiască ori se moară, și dacă a murit aici, a murit pentru vecinicie dîm această lume.

Ear' dacă noi vom vorbi atât de supărați, cum s'a vorbit cătră noi, adică în contra noastră; dacă vom ataca atât de violent cum am fost atacați în zilele aceste, spiritele și almintrele destul de întăritate, o să se agite atât de mult, că înadever, ușor putem să periclităm patria.

Tocmai de aceea în aceste zile de agitare trebuie să ne îndoim vigilența, să ne temperăm mai mult, să ne înarmăm pieptul cu arma minții și sufletul să ni-l întărim.

Puterea, această virtute cardinală creștină, nu se manifestă numai prin fapte, ci și prin răbdare.

Aduceți-vă aminte de Domnul, care a dis învîfăcelului său ce scosese sabia să-l apere când l'a prins: „Pune în teacă sabia ta!”

„Agebatur iam non de agendo et aggradiendo, sed de sustinendo et patiendo”.

Și n'a fost vorba de vr'un fapt ori atac, ci despre răbdare și suferință.

De aceea vă rog: păziți-vă conștiința și tăria sufletului, ca și în aceste zile rășăd-nice *pax Christi exultet in cordibus vestris*.

Fiiți încredințați, că în virtutea poziției mele, acolo unde nu numai am drept, dar și datorită pentru biserica mea îmi impune să vorbesc, nu am să tac.

Să așteptăm deci în liniște, cu credință în Dumnezeu, bizuindu-ne în cauza noastră dreaptă, să vedem cum se desvoltă mai departe lucrurile.

Întăriți-vă prin mila lui Christos cu sfîntul dar al păcii și neascultînd de porniriile voastre, de dreapta voastră indignare, — nu vă perdeți liniștea.

Maica Fecioară preacinstită, patrona patriei noastre, se ne aibă în pază în aceste zile grele.

Budapesta, 8 Sept. 1892.

Claudiu, m. p.,
arhiepiscop.

Spicuri prin diarele maghiare.

Kossuth și Dr. Rațiu au fost cele două persoane asupra cărora nu s'au putut înțelege Maghiarii din Oradea-mare. În reprezentanța orașului din Oradea-mare era anume vorba, dacă e bine să-l aleagă pe Kossuth cetățean de onoare al orașului cu ocazia împlinirii vîrstei de 90 ani. Unii erau pentru, alții contra. După o discuțiune mai lungă s'a votat ca să-l felicite cu ocazia sîrbării zilei născerii sale, dar cetățean de onoare să nu-l aleagă pe Kossuth.

Între alte motive aduse contra alegerii este și acela spus de Răcz Mihály, protonotarul orașului, care a dis: „Rațiu și almintrelea ne tot acasă cu trădare de patrie și că peleginăm la Turin; să au-i mai dăm motive a face această acusațiune!”

În numărul seu dela 9 Sept. n. ziarul „Ellenzék” într'un articol „Miserii școlare în Turda” arată că de puțină atențiune și grije dau Maghiarii din Turda instituțiilor de instrucție de acolo.

Credem bucuros afirmarea ziarului maghiar, mai ales că Ungurii din Turda au dovedit cu prisos ce rău crescși și sîlbateci sînt — demolînd casa dlui Dr. Rațiu.

„Aplicarea legii kisdédvurilor” este titlul primului articol din „Nemzet”, numărul dela 9 Sept. Organul guvernamental salută în termeni călduroși regulamentul dat de ministru privitor la programul de învățămînt al preparanșilor pentru învățătoarele ce au să se aplice în asilele de copii.

Foia maghiară speră „multă fericire” pentru patrie aplicîndu-se cu fidelitate elaboratului ministerial.

Ear' noi credem că Ungurii bat apa în piulă! — ca să nu dîcem că umblă după potcoave de cai morți...

„Metropolia dela Blaj” este titlul unui articol apărut în „Magyar Hirlap” dela 9 Sept. n.

Autorul trece în revistă pe candidații la scaunul metropolitan din Blaj.

Dintre candidați nu-i place, pentru că nu sînt îndestul „patrioți”, următorii:

Dr. Victor Mihály, episcopul Lugojului, despre care dîce că e „mare teolog și mare Român, dar nu este patriot maghiar destul de pronunțat”. „Cunoaște apoi literatura română și germană mai bine decât pe cea maghiară” este a doua greșală, ear' a treia, scrie autorul: „este fanatic antisemit”.

Canonicul Ioan Moldovan nu-i place pentru că „chiar și cei mai buni prieteni ai sei spun că este un rău maghiar, din care cauză din punctul nostru de vedere, noi Maghiarii — scrie autorul — nici nu putem permite să fie luată în serios candidatura acestui domn!”

De episcopul Ioan Szabó nu-i place pentru că e fără energie, n'ar pute să înfrăneze pe Români.

Persoanele grato îi sînt: episcopul Pavel din Oradea-mare, ear' dacă acesta nu vrea să vină la Blaj, atunci „cel mai potrivit pentru scaunul metropolitan ar fi canonicul Sarkady din Oradea, care este patriot maghiar încercat, care ar face la Blaj politică bihoreană”.

Atîta numai, că Românii nu-i iau sfat dela foile maghiare și nu prea au nici iubire, nici încredere în cei recomandați de foile sovietice.

Intoleranța maghiară prin nimic nu se arată mai perfect, ca și prin goana ce întreprind contra tuturor studenților și a ziaristilor români, care prin atitudinea lor curajoasă națională îi supără rău.

O astfel de goană s'a întreprins acum și la Oradea-mare, contra dlui Iustin Ardelean, redactorul foi umoristice „Vulturul”, care a scris următoarele în nrul 14 al foi sale:

Dar de vandalismul Hunilor eroi
Și de cornele lor mari ca și ale dei
Nu mai scrii nimica, nimica nu s'aude?
Toată lumea știe faptele lor crude!

În Arad teologii ca și sîm de cinste,
Unsu-i-au pe gură cu nise plăcînte;
Căpăt-au unii și câte-o gîlucă:
— Coșari pe gură la căni care mușcă!

Strofele aceste, precum și altele unde îl laudă pe dl Dr. Rațiu și batjocoresc cum trebuie pe Maghiari, au supărat mult pe „patrioți”, așa că acum s'a convocat o întrunire a tinerilor dela facultatea de drept de acolo pentru a se „lua măsuri contra trădătorilor de patrie valahi ce s'au încuibat și la Oradea”.

Sîntem curioși să vedem acum ce măsuri o să iee „patrioții”.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNEI”.

Pancota, 8 Septembrie 1892.

(Tempești.) Anul curent cu drept cuvînt se poate număra între anii cei răi, — parte că a produs roduri puține, parte că și aceste puține în mare parte au fost nimicite de elementele naturale, — așa încît bieții agricultori mare parte se vîd ajunși la sapă de lemn, că încă nu se terminase bine secerșul și peste jumătate hotarul s'a descărcat o grindină grozavă, pustiind toate sîmînturile. N'a fost aceasta de ajuns, ci la 25 August (6 Septembrie) a. e. un alt ocean înfricoșat a venit peste Pancota, o grindină de marimea oușlor de găină, — tot cu colțuri ascuțite ca acelea — care a distrus nu numai pomii, viile, sîmînturile, ci chiar și copierile de pe edificiile le-a prăpădit pe altele descoperindu-le, de pe altele adobînd țigla și șindila, spărgînd pe tot locul ferestrele și geamurile și cauzînd groasnice daune, așî apoi la trei zile după această catastrofă vîrsîndu-se o ploie torențială, valea ce vine dela Maderat crescînd peste măsură și rîpîndu-se dălmă pe mai multe locuri, s'a vîrsat prin oraș, cît era gata să ne inee și astfel ce a putut scăpa din rîndurile trecute, s'a mai prăpădit și prin această întemplieră.

Șiria, 18 Septembrie n.

(Furtună ne mai pomenim!) a fost Marți în 6 a lunii curente în Șiria d. a. la 2-3 oare. După o seacă ce ținu aproape vara întreagă, oamenii așteptau cu multă sete schimbarea timpului cu o ploie binefăcătoare. Timpul s'a schimbat, dar schimbarea acestuia fu îngrozitoare. Cu vîntul de amasă, după amasă se ridicară nori negri pe bolta cerului, și într-o clipă pămîntul fu cuprins de o întunecime

făcînd o serie de încercări mai mult ori mai puțin nimerite pentru a umple lacuna.

Dintre cei care s'au devotat prelucrării de manuale pentru studiul limbii române, dl I. Manliu merită fără contestare un loc de onoare, considerînd stăruința cu care a urmărit problema ce i-a propus, dela 1875 pînă astăzi. Dl Manliu, profesor de limba română în școala pedagogică de fete din București, a fost dela început chemat să simtă lipsa unui plan rațional în studiul limbii materne în școlile primare. D-așa i-a început seria lucrărilor cu Gramatica limbii române pentru clasele primare. Meritul lucrării domnului Manliu a consistat mai cu seamă: în faptul că în locul studiului sec și nefolositor al regulilor gramaticale, d-așa încercat să introducă dela început studiul viu al limbii, punînd în legătură cetirea cu scrierea și compunerea, făcînd din analiza gramaticală un exercițiu de gîndire și o deprindere gradată cu formele limbii române. Al doilea merit al lucrării domnului Manliu a fost încercarea de a proceda metodic în studiul regulilor gramaticale, plecînd dela observațiuni asupra limbii grăite — ca fapt cunoscut — la aflarea regulilor gramaticale — ca necunoscute pentru copil.

Deși nu tocmai toți institutorii primari erau suficient pregătiți pentru a pricepe imediat spiritul lucrării domnului Manliu, cu toate aceste lucrarea sa a fost în genere primită cu bunăvoință de corpul didactic primar. Ea a fost semnalul unui început de mișcare pedagogică în sinul corpului didactic primar din România. Necontestat, cartea domnului

Manliu a adus servicii învățămîntului limbii române în școlile primare.

Încurajat de primul său succes, autorul a continuat treptat seria manualelor de limba română pînă la clasele superioare de liceu. Astfel avem astăzi din publicațiunile sale pentru școlile secundare: *Etimologia și Sintaxa* pentru cursul secundar; *Stil și Compoziție* pentru cl. I. și II. și pentru cl. III. și IV. secundare; *Retorica și Stilistica* pentru clasele superioare; și în timpul din urmă *Poetica Antologia și Chrestomatia română*, cele trei lucrări din 1890 și 1891 pe care le anunțăm în acest buletin bibliografic. În toate lucrările sale autorul a cercat să rămână fidel principiului fundamental cu care a debutat: a proceda metodic la studiul limbii grăite și scrise pentru a deprinde treptat pe școlari cu formele graiului românesc.

De sigur vom avea ocazia să revenim asupra fiecărui dintre manualele didactice publicate de dl Manliu. Astăzi anunțăm ultimele sale publicațiuni, ne mărginim a schița în câteva trăsături generale scopul urmărit de autor în fiecare din aceste trei manuale de școală.

A serie un tractat de Poetică pentru școală e altceva decît a serie un tractat științific asupra frumuseții în poezie, care să servească de dreptar criticilor artei precum și producătorilor poeziei; care să încerce a tăia aripile avîntului creator, restringîndu-l în cercul îngust al regulilor de aramă ale unui canon poetic. Adevăratul legiuitor petersenul poeziei rămîne etern geniu poetic. Un Omer, un Sofocle au precedat pe Aristot. Poetica acestui din urmă răsare din studiul produ-

selor nemuritoare ale geniului creator. Cu atât mai mult astăzi; spiritul de libertate în creațiunea artei se afirmă cu mai multă vigoare încă în acest sfîrșit de veac. O nouă epocă culturală produce o nouă epocă în viața artei; idealuri noue îmbrăcate în forme nouă, potrivite spiritului timpului, reprezintă creațiunile artei moderne. Tot ce rămîne filosofului gînditor este, ca în masa producătorilor variate ale timpului priune formele trecătoare, printre încercările care nu sînt menite să trăiască decît o zi, ca un singur capriciu al modei — să descopere formele neperitoare, menite să trăiască peste veacuri, producînd vecinica admirație a generațiilor care se succed.

Dintre arte poezia e mai strîns legată cu cugetarea omenească. În evoluția totală a omenirii, cugetarea ia din ce în ce un rol preponderant. Fericirile sau nefericirile gîndirii omenești își găsesc răsădnelul în poezia timpului. Esteticul are rolul de a fixa în evoluția neîntreruptă a formelor și a fondului artei — limitele generale între care se face această evoluție. Determinarea legilor, după care s'a dezvoltat arta pînă într'un moment dat, are folosul de a indica direcția în care fatalmente trebuie să se producă evoluțiunile viitoare ale artei. Numai în acest sens științific mai poate fi vorba astăzi despre o *Estetică a poeziei*, care să servească drept *stîndard*, în giurul căruia se se grupeze nișuțele poetice de valoare ale timpului.

Evident, nu o încercare de felul acesta s'a gîndit să facă dl Manliu. O *îndrumare cătră studiul literaturii române*: Eată pe scurt scopul manualului său didactic. Două

idei principale îl călăuzesc pe dl Manliu în lucrarea sa:

I. A deștepta în tinerime dragostea producătorilor intelectuale ale neamului românesc; „fiind pe deplin convins — ne spune el în unul din prospectele sale — că pentru existența noastră națională, una din cele dintîiu datorii ale școlii române este ca să producă Români adevărați prin sentiment, cu dor și iubire de tot ce e românesc”.

II. A doua idee conducătoare e de a pune tinerimea școlară în stare să înțeleagă și să explice o operă poetică. În acest scop a căutat ca fiecare teorie poetică să fie *exemplificată*. Prin exemple alese, atât din literatura națională, cât și din literaturile străine, voocse să ademenescă tinerimea studiosă la dragostea poeziei românești și prin aceasta, și numai într'un atât, la studiul poeziei.

Tot în sensul *exemplificării* și preocupat de idea de a altor în sufletul tinerimii un interes viu pentru ocupațiuni literare, făcîndu-o să simtă, prin propria cetire, comorile nescăcute de idei și de simțiri frumoase cuprinsie în producțiile literaturii naționale, dl Manliu a alcătuit cele două volume de culegeri de bucăți în prosă și în versuri, pe care le-a publicat sub titlul de: *Crestomatia și Antologia română*.

Amîndouă aceste cărți facilitează în același timp studiul istoriei literaturii române. Notițele biografice și puținele aprețiri literare care întovărășesc bucățile alese sînt o școală preparatoare în această privință.

„Crestomatia” și „Antologia română” vor să oglindească părțile caracteristice ale producătorilor spiritului românesc din sec. XIX.

în domeniul literaturii și al poeziei. De aceea bucățile alese, în Antologie bună oară, nu se mărginesc numai la cele pe deplin coreșpundătoare regulilor poeziei și earăși culegerea nu privește numai pe frunții literaturii; din contră, alătura cu ei vedem figurînd pleiada întregă a scriitorilor români, care au încongiurat pe cei de frunte. Astfel aceste două cărți sînt menite să servească pe de o parte drept basă pentru studiul stilistici ei, retoricii și al poeziei, ca exemplificări și ca material de critică și aprețiri; de alta parte se deo o *voană redusă* despre mișcarea literară a sec. XIX. facilitînd prin aceasta studiul istoriei literaturii române.

Cineva lucrăază deja bine, când știe ce vrea; și dl Manliu a plecat cu deplină conștiință pe calea spinoasă dar rodnică ce i-a ales. Fără îndoială lucrările dlui Manliu pot lăsa încă multe dorințe nesatisfăcute. Unele din definițiunile poeziei plutesc adesea în vag. Pe alocurea limba ar avea nevoie de o ultimă îngrijire; expresiuni ca cele de „capabilitate”, „invențioase”... vor trebui să dispară. Dar când o lucrare este printre cele care taie brazda, fără îndoială că ea lasă încă mult de lucru celor care vin după dînsa. Așa va fi și cu poezia dlui Manliu. Și apoi cum singur dîce atât în antologie cît și în poezică: „Neajunsurile ce de sigur se vor fi mai gîsind... voui căuta a le îndrepta cu timpul, dacă se va mai cere vre-o ediție”. Noi îi dorim să fie nevoie de mai multe ediții. Dorim în același timp să vedem emulați din ce în ce mai accentuat pe acest teren atât de prețios pentru viața noastră națională.

noptială. Norii se ridicau cu repeziune și tot așa de repede veni ploia torențială cu poatră de mărimea nucilor, și un vânt de se sgudui toate în temeliile sale. Arborii cei mai groși au fost smulși din rădăcină și alții rupți din tulpină, acoperișul mai multor case a fost aruncat în mijlocul stradelor. Nici o fereastră ce a fost în fața acestei furtuni n'a rămas neprăvăuită. Un corn al ruinei din cetatea Șiriei, pe care veacuri nu l-a dărâmat, încă a fost sguduit și aruncat de uriașul vânt. Pe unde a ajuns a rupt și dărâmat — paguba e mare.

D. Voniga.

La

Abonament lunar

pentru Septemvrie st. v.

— cu prețurile din capul foi —
— invită

Administrațiunea dăruului „TRIBUNA“.

CRONICĂ

Archiducele Albrecht, recreându-se în Saybusch, s'a reîntors bolnav la Viena și de atunci este în pat. Deși înaltul pacient merge spre bine, totuși nu va putea fi de față la manevrele din Fünfkirchen, unde, precum se știe, va asista și Maiestatea Sa.

Reauna lor credință. În unul din articolele noastre de fond, cel publicat sub titlul „Speculanții“ arătam cum înșiși Ungurii clădise pe luptătorii noștri naționali, făcând că „moderații“ nu s'au dat decât nise „speculanți“. După ce Hirlap" dela 10 Septemvrie înregistră într'un entrefilet articolul nostru, dăce că noi facem această constatare. Supărat „Magyar Hirlap“ dela 11 Septemvrie vine și ne ocărăse, revendicându-și sieși acea „descoperire“. Noi constatând reauna credință la traducere a lui „Bud. Hirlap“, lăsam lui „M. H.“ toată gloria descoperirii „speculanților“. Observăm numai, că deși sub alt nume, dar' fi cunoscăm cu mult înainte ca „M. H.“ să fi vădit lumina zilei.

Din moralitățile Ungurilor. Cât de progresati sunt Ungurii în toate, se poate judeca și de acolo, că între diuși chiar și țărani sunt atât de deștepti, că falsifică polițe (cambii). Astfel „M. Hirlap“ dela 11 Sept. aduce știrea, că la Csenger și Komló-Tótfalu s'a descoperit o bandă întreagă de asemeni falsificatori. Conducătorul bandei a fost primarul Király József și femeia Podor Zsuzsi. Ei falsifică polițe de opt ani de zile.

Cultul kossuthist s'a manifestat la Oradea-mare cu multă vehemență; astfel s'au tras injurături și li-s'a făcut gari-vari acolor membrilor ai municipalității (Sal, Halky și Gyalokay), care în sedința municipiului au vorbit contra alegerii lui Kossuth ca cetățean de onoare al orașului. Celor care au propus această, kossuthistilor, li-s'a făcut calde manifestațiuni. Toate aceste isprăvi le-au făcut, de sine se înțelege, studenții dela facultatea de drept cu „poporul după ei“; adică: cu ucenicii și calele de meșteri și de pe la prăvălii. — Mare năcaz domnesce și la Budapesta, unde preotul evanghelic Horváth a refuzat să promită a face Te Deum la ziua născerii lui Kossuth fără a i-se ordona aceasta dela episcopie. Arangiatorii „sărbării“ în frunte cu baronul Kaas Ivor au făcut acum pașii necesari la episcopie.

La apelul senatului școlăiei gr-cat. din Șoimuș. Acei dămi care au retrimis la subscrisul listele și banii colectați de domnia lor, s'au binevoacă a fi în așteptare pentru publicarea listelor care se va face numai mai târziu, după ce vor sosi și celelalte liste expedate dlor colectanți. Șoimuș, la 10 Septemvrie 1892. Ioan Baciu, preot gr-cat.

Hymen. Ioan Anca, teolog absolvent și Valeria Popiși vor sărbătura cununii lor în bis. gr-cat. din B-Tiha la 12 Septemvrie 1892 n. la 4 oare după amiază.

Holera. Guvernul României a ordonat, ca haine, rufe și sdrăpuri purtate din Austro-Ungaria să nu mai fie introduse în România. În urmăre s'a dispus și ofițerilor poștale ungare, ca să nu mai primească până la altele spre expedare asemenea pachete.

Congresul studenților. Cetim n „București“: „Se știe că congresul studenților universitari va avea loc la Roman, în zilele de 6, 7 și 8 Septemvrie viitor. La acest congres se va pune bazele unei asociațiuni generale a studenților români din țară și din afară. Studenții din Cluj, Viena, Budapesta și Graz au fost invitați a lua parte la acest congres.“

Din public.*)

A V I S.

„Reuniunea română de cântări din Sibiu“ și începe *Mercurul* în 2/14 Septemvrie a. c. la 7 oare seara probele sale regulate în sala dela „Musikverein“.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Ceea-ce pe calea aceasta se aduce la cunoștința membrilor reuniunii.

Insinuările de membri noi au să se facă la președintele reuniunii George Dima.

Sibiu, 31 August 1892.

Comitetul!

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

(De Sâmbătă.)

Budapesta, 10 Septemvrie nou. Comisiunea centrală pentru holera a ținut ieri prima sedință. Ministrul-preșident a declarat, că va purta de grijă, ca hotărârile comisiei să se publice în formă autentică. Comisiunea a hotărât, ca peile brute, sosite din Hamburg să fie arse, ceea-ce s'a și întâmplat. Ministrul de comerț a comunicat ministrului de comerț din Austria, că în casuri de a transporta căile ferate austriace mărfuri din ținuturi infectate de holera, va cere cea mai riguroasă controlă.

Zara, 10 Septemvrie n. În dieta Dalmației au cerut Klaići și Bi-anchini amânarea dietei.

Genoa, 12 Septemvrie n. Părechea regală a vizitat expoziția lui Columbus, apoi a primit regele în mod solemn pe amiralul francez Rieunier cu stabul seu. Rieunier i-a predat cu un discurs scrisoarea de felicitare a președintelui Car not. Regele a mulțumit pentru această dovadă de prietenie, care este scumpă Italiei. Pe urmă a primit regele pe colonelul Murgescu. Regele a mulțumit pentru scrisoarea regelui României, prin care se consolidează relațiunile între amândouă statele de aceeași origine.

Belgrad, 10 Septemvrie n. Ristici și Avacumovici au plecat la Piroc, unde sosesc și regele. Se vorbește că principele Bulgariei va veni să salute pe regele Sârbiei în Piroc.

Genoa, 10 Septemvrie n. După amiralul Rieunier a primit regele cu ceremonial festiv pe colonelul Murgescu, care i-a predat o scrisoare a regelui României. Murgescu a ținut în alocuțiunea sa, că monarhul seu l'a trimis, ca să asiste la festivitățile arangiate în onoarea lui Columbus și să dea o nouă dovadă despre sentimentele de prietenie de care este însoțit. Prezența drapelului român la manifestațiunile naționale din Genoa este o garanție a iubirii, care leagă România cu Italia. Regele Umberto a răspuns, că relațiunile de prietenie frățescă, care s'au consolidat prin petrecerea din urmă a regelui României în Italia, îi fac și mai scumpă noua manifestațiune de simpatie către el și Italia, care este de aceeași origine cu România. După prezentarea ofițerilor români, colonelul Murgescu a adus omagiile sale și reginei, de care a fost primit în audiență foarte cordială de o jumătate de oară.

(De astăzi.)

Oradea-mare, 12 Septemvrie n. Ieri a avut loc un convoi de demonstrație, pentru-că Kossuth nu a fost ales cetățean de onoare. Demonstrații au purtat în fruntea convoiului un steag negru. Primarului i-s'a făcut un șarivari.

Genoa, 12 Septemvrie n. Regele a conferit amiralului Rieunier marile cordoane al ordinului Mauriciu și Lazar și amiralului austriac marea cruce a ordinului coroana Italiei.

Bologna, 12 Septemvrie n. Înaintea ofițerului de telegraf a explodat o bombă mare, care a rănit greu pe un diarist și distrus biroul Agenției Stefani.

Hamburg, 12 Septemvrie n. Ieri au fost 310 îmbolnăviri și 161 casuri de moarte de holera.

Darány, 12 Septemvrie n. Precis la oarele 8 dimineața a sosit trenul de curte în gara frumos decorată. Maiestatea Sa s'a adresat către ministrul Fejérváry, întrebându-l de sănătate și exprimându-și mulțumirea că îl vede bine. Între aclamațiunile furtunoase ale mulțimii de multe mii de capete Maiestatea Sa a încălecat și a asistat la manevrele brigadelor 18 și 3 de cavalerie. La oarele 10 Maiestatea Sa și-a continuat călătoria la Fünfkirchen. La oarele 11 a fost dejun în cupeul-salon de curte, la care a fost invitat și ministrul Szögyény. Maiestatea Sa a sosit în Fünfkirchen la oarele 11 și 15 m.

Bibliografie

A apărut:

„Gramatica limbii românești“. (Sintaxă, etimologie, fonetică și ortografie, stil), întocmită în două cursuri concentrice pentru școalele populare de Ioan Dariu. Cursul I, pentru anul al 3-lea și al 4-lea de școală. Ediția a treia revădută. Prețul 25 cr. Editura librăriei Nicolae I. Ciureu, Brașov.

A apărut:

„Geografie“ pentru institutele pedagogice și școalele secundare după H. Guthe-Wagner de Patriciu Drăgălina, profesor la institutul pedagogic diecesan din Caransebeș. Tomul I: Geografia fizică și descrierea continentelor Australiei, Americii, Africii și Asiei. Prețul 1 fl. Caransebeș, 1892. Editura autorului.

A apărut:

„Til Buhgindă Năsdăvnu“. Povestit în 35 de snoave cu 30 de chipuri. Prețul 26 cr. Editura librăriei Ciureu, Brașov.

„Familia“. Apare în fiecare Duminică în Oradea-mare. Proprietar, redactor și editor Ioan Vulcan. Anul XXVIII. Nr. 35 dela 30 August v. are următorul cuprins: Gr. Manolescu în Hamlet. (Cu portret). — O Scrisoare a lui Bălcescu. De N. Bălcescu. — Scrisoare. Poezie de Elena Veronca. — Răsunare. De Camille Bias. Trad. de Ioan S. Spurtali. — Numirea persoanelor la Etrusci. De Dr. At. M. Marienescu. (Urmare). — Doine și hore dela Crișciur în Biharia. De Vasile Sala. — Italianca. (Cu ilustrațiune). — Salon: Excursiune la Moara-Draclui. Căta-ractă în munții Bihariei. — Literatură și arte. — Teatrul și muzică. — Biserici și școală. — Ce e nou? — Calendarul săptămânii. — Anunț.

Extrase din foi bisericești și școlare.

Posturi vacante:

— În protopresbiteratul Târnavei (archidieceză), sânt de a se ocupa următoarele posturi de învățători:

Blășel cu salariu de 300 fl. și grădina de legumi.

Cerchidul-mare cu salariu de 300 fl. și curtiar.

Chinciș cu salariu de 300 ferdele cu-curuz sfirmit și curtiar.

Petițiunile sânt a se subțerne până în 27 Septemvrie v. a. c. ofițerului protopresbiterat gr-or. al Târnavei în Cetatea-de-baltă.

LOTERIE.

Tragerea din 12 Sept. st. n

Timișoara: 78 41 82 8 79
Viena: 52 62 14 82 46

Călinărușul zilei

1/13 Sept. 1892

Iulian Cuv. Simeon stilp
Gregorian: Ida.
Soarele: răsare 459, apune 540

Buletin meteorologic.

Sibiu, 11 Sept. n. 7 oare dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 727.4)	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vântului
Observată	Diferența din preajmă		
728.5	+4.1	+15.7	+25.4+14.0
			SSO

Din țeară 10 Sept. n. 7 oare dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura Celsius	Vântul direcția și tăria
Budapesta	757	+14.1	NV 1
Sătmar	759	+17.3	SO 2
Cluj	757	+15.3	SO 5
Orșova	758	+17.2	S —
Arad	758	+16.2	SO 3
Panciova	756	+15.4	NV 3

Sosiți în Sibiu.

La 12 Sept. n.

Hotel „Neurhrew“. E. Zonyi, proprietar, din Ineu. D-na T. Weinberger, comerciantă, din Budapesta. N. Seiger, măcelar, din Deva. M. Dilanu, proprietar, din Slatina. A. Kányai, comerciant, din Brașov. N. Jannu, căpitan, din București. G. Schlesinger, din Viena. L. Eisenstädter, din Cluj. N. Schinka, preot. N. Bachman, comerciant, din Viena. Honzik cu familia, director de fabrică, din București. Braisah, din Viena. N. Trankl, Gräsz. cur. militar, din Budapesta. N. Zeitner, din Viena. I. Schönmann, din Viena. F. Retege, mare proprietar, din Ghirg.

Hotel „Habermann“. E. Niezabitafsky, din Budapesta. I. Kühn, din Budapesta. A. Kerschauer, din Budapesta. D-na A. Olteanu, din Blaj. B. Gienani

Economie.

Insolvențe. „Reuniunea creditorilor din Viena“ publică următoarele insolvențe: Jacob Aronauer, comerciant în Drohobiz; Anton David, săpunar în Nikolsburg; Marco Steiner, comerciant în Trient; David Holländer, băcan în Budapesta; Iaroslav Prerovsky, comerciant în Chrudim; Carol Horak, tăbăcar în Iglau.

Tirgul de vite cornute din Constanța. Operațiunile acestui tirg dela 1 până la 15 August s'au mărginit în 1330 berbeci întrași în tirg, care s'au exportat pentru Constantinopol.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiunile efectuate în 25 August v. 1892.

A. Nicolau lui O. Silberstein, grâu 800 hect, 8 lei. A. Nicolau lui O. Silberstein, grâu 300 hect, 7 lei. M. Portocală lui Bloch & Co., grâu 750 hect, 8.42 $\frac{1}{2}$ lei. M. Portocală lui Bloch & Co., grâu 530 hect, 8.52 $\frac{1}{2}$ lei. M. Portocală lui Bloch & Co., grâu 860 hect, 8.92 $\frac{1}{2}$ lei. C. Cotis lui Kirschen & Diamant, grâu 1570 hect, 8.85 lei. L. Dreifus & Co. lui Rasvan Zade, grâu 2900 hect, 9.45 lei. S. Eisenstein lui Frenghel, grâu 850 hect, 8.90 lei. S. Eisenstein lui Frenghel, grâu 520 hect, 8.60 lei. Portocala lui L. & M. Feitler, grâu 925 hect, 9.75 lei. J. J. Paspati lui L. & M. Feitler, grâu 1920 hect, 9.20 lei. Evloghio lui M. Wolf, grâu 2970 hect, 9.55 lei. Frații Cucl. & Mih. lui M. Wolf, grâu 950 hect, 9.80 lei. M. Portocală lui A. Emberico, grâu 2000 hect, 9.10 lei. H. Fulga lui M. Wolf, secară 1100 hect, 6.60 lei. Frații Cucl. & Mih. lui L. & M. Feitler, orz 2000 hect, 5.85 lei. Fulga lui L. & M. Feitler, orz 1250 hect, 5.50 lei. N. V. Perlea lui M. Wolf, ovės 620 hect, 9 lei. Chrisoveloni fr. lui L. Mendl & Co., grâu 1350 hect, 8.80 lei. Nicolas lui Frenghel, grâu 2660 hect, 7.25 lei. Chrisoveloni fr. lui G. Nicolopulo, orz 1400 hect, 5.40 lei. C. Cotis lui G. Nicolopulo, orz 2000 hect, 6.40 lei. C. Cotis lui G. Nicolopulo, orz 1000 hect, 6.40 lei. C. Cotis lui L. & M. Feitler, orz 1300 hect, 5.82 $\frac{1}{2}$ lei. C. Cotis lui L. & M. Feitler, orz 1300 hect, 5.50 lei. E. Georgief lui M. Wolf, grâu 3150 hect, 8.85 lei. J. J. Paspati lui G. Nicolopulo, orz 2600 hect, 5.82 $\frac{1}{2}$ lei. J. J. Paspati lui O. Silberstein, grâu 850 hect, 8.30 lei. U. I. Negroponte lui M. Cohen, grâu 2050 hect, 11.80 lei. St. Verona lui F. Carnevali, grâu 7200 hect, 9.50 lei. A. Verona lui Galia-tzato fr. es, grâu 1700 hect, 8.70 lei. N. Catzighera lui Kirschen, grâu 3750 hect, 9.20 lei. V. P. Sasu lui I. Hirsch, grâu 1950 hect, 9.40 lei. G. Grosovici lui F. Carnevali, grâu 9050 hect, 9.40 lei. G. C. Gusi lui O. Silberstein, grâu 3100 hect, 8.95 lei. L. Maris lui L. Dreifus & Co., grâu 1400 hect, 8.30 lei. N. V. Perlea lui L. & M. Feitler, orz 1950 hect, 5.30 lei. N. V. Perlea lui L. & M. Feitler, orz 1575 hect, 5.30 lei. N. V. Perlea lui L. & M. Feitler, orz 2675 hect, 5.30 lei. Maris lui L. & M. Feitler, orz 1200 hect, 5.20 lei. J. J. Paspati lui G. Nicolopulo, orz 2600 hect, 5.82 $\frac{1}{2}$ lei. H. Fulga lui L. & M. Feitler, secară 1300 hect, 7.70 lei.

Cereale sosite.

Pe apă: grâu 49.700 hect, secară — hect, porumb 1000 hect, orz 11.155 hect, rap. — hect, ovės — hect.

Pe uscat: grâu 17.050 hect, secară — hect, porumb 4620 hect, orz 4270 hect, rap. — hect, ovės — hect.

Prețul mărfurilor.

Piața din Brașov, 9 Septemvrie n. Grâu frumos hect. fl. 6.70, de mijloc 6.40, mai slab 5.40, grâu mestecat fl. 6. —, secară frumoasă fl. 3.50, de mijloc 3.30 fl., mai slab —, orz frumos fl. 3.20, de mijloc 3. —, ovės frumos fl. 1.50, de mijloc —, cucuruz fl. 4.10, mălaiu fl. 3.20, mazăre fl. —, linte fl. 8. — fasolea fl. 3.80, sémănta de in fl. 9.50, sém. de cânepă fl. 6. —, cartofi fl. 90. —, carnea de vită p. chilo 56 cr. carnea de porc 52 cr., carnea de berbeci —.

Tirgul de rimător în Steinhilbrach. În 12 Septemvrie n. s'au notat: unguresci bătrâni gri —, cr. pân —, cr. unguresci gri tineri 45. —, cr. pân 46 —, cr. de mijloc —, cr. pân —, cr. ugori 47. —, cr. pân 48. —, cr. marfă țărănească groa —, cr. pân —, cr. de mijloc 44 $\frac{1}{2}$ cr. pân 46 $\frac{1}{2}$ cr. ugori 46 $\frac{1}{2}$ cr. pân 48. —, cr. românesci, de Bakony, gri —, cr. pân —, cr. transito gri —, cr. pân —, cr. transito de mijloc —, cr. pân —, cr. transito sârbesci gri 44 cr. pân 44 $\frac{1}{2}$ cr. transito de mijloc 45 $\frac{1}{2}$ cr. pân 45 cr., transito ugori 45. —, cr. pân 46. — cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 10 Sept. n. 1892.

Semănte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
		dela	până	
Grâu	74	—	75	7.25
Grâu de m. vechiu	74	—	75	7.35
Grâu dela Tisa	74	—	75	7.30
Grâu „Posta“	74	—	75	7.31
Grâu de Alba-Reg.	74	—	75	7.35
„Baica“	74	—	75	—
Grâu ung. de Nord	74	—	75	—
Socări, rabi ori noue	Socle	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până
Socări	70—72	6.80	6.80	6.80
Orz	60—62	5.80	5.80	5.80
Orz de v. v. v. v.	62—64	5.70	5.70	5.70
Orz de b. v. v. v.	64—66	5.40	5.40	5.40
Orz de a. v. v. v.	68—70	5.30	5.30	5.30
Orz de p. v. v. v.	70—72	5.20	5.20	5.20
Orz de m. v. v. v.	72—74	5.10	5.10	5.10
Orz de n. v. v. v.	74—76	5.00	5.00	5.00
Orz de s. v. v. v.	76—78	4.90	4.90	4.90
Orz de t. v. v. v.	78—80	4.80	4.80	4.80
Orz de u. v. v. v.	80—82	4.70	4.70	4.70
Orz de v. v. v. v.	82—84	4.60	4.60	4.60
Orz de m. v. v. v.	84—86	4.50	4.50	4.50
Orz de a. v. v. v.	86—88	4.40	4.40	4.40
Orz de p. v. v. v.	88—90	4.30	4.30	4.30
Orz de n. v. v. v.	90—92	4.20	4.20	4.20
Orz de s. v. v. v.	92—94	4.10	4.10	4.10
Orz de t. v. v. v.	94—96	4.00	4.00	4.00
Orz de u. v. v. v.	96—98	3.90	3.90	3.90
Orz de v. v. v. v.	98—100	3.80	3.80	3.80

Cursul pieței din Sibiu.

Din 11 Septemvrie n. 1892.

Hărto-monetă română	Cump.	9.45	vënd.	9.52
Lira turcescă	—	10.60	—	10.70
Imperiali	—	9.60	—	9.70
Ruble rusești	—	1.17	—	1.18

Bursa de Budapesta.

Din 10 Sept. 1892

Renta de aur ung. 6%	—
„ „ hărto 4%	112.20
„ „ hărto 5%	100.45
Imprumutul câilor ferate ung.	120. —
Amortizarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	117.50
Amortizarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	100.50
Bonuri rurale ung.	94.20
Bonuri rurale croat-slavone	98. —
Obligațiunile desp. repulilor	100. —
Imprumut cu gramis ung.	143. —
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	187. —
Renta de hărto austriac	96.50
„ de argint austriac	98.25
„ de aur austriac	116.75
Losurile austriace din 1860	151. —
Acțiunile băncii austro-ungare	995. —
„ de credit ung.	361.25
„ „ austr.	816.50
Scrieri fonciare ale institut. de cred. și economii	101. —
Argintul	—
Galbeni împărătesci	5.67
Napoleon-d'ori	9.48
Mărei 100 imp. germane	58.70
Londra 10 Livres sterlingi	119.60

Bursa de Viena.

Din 10 Sept. n. 1892

Renta de aur ung. 6%	—
„ „ hărto 4%	112.20
„ „ hărto 5%	100.55
Imprumutul câilor ferate ung.	123.10
Amortizarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	117.30
Amortizarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	100.55

Fată cu atacurile apărute în mai multe foi provinciale,
direcțiunea societății de asigurare

„Gresham“

declară, că atât conform condițiunilor obligațiunilor sale
proprii, cât și conform legii dispoziționare comerciale regesci,

și la cas de mörte prin holeră

plătesce capitalul asigurat,

și încă

fără nici o întârziere.

